

Expertgruppen för Läkemedel och toxikologi

2023-02-08

Rutiner vid beställning och svarsrapportering av narkotikaanalyser i urinprov

Rekommendationen är framtagen av Equalis expertgrupp för Läkemedel och toxikologi som består av Elin Widing, Moa Andresen Bergström, Therese Hansson, Anders Helander, Anders Helldén, Johanna Nordmark Grass och Carl Söderberg*.

Denna reviderade version (1.1) ersätter tidigare version (1.0).

Equalis rekommendationer tas fram i syfte att harmonisera undersökningsresultat inom medicinsk diagnostik i Sverige. De riktar sig till hälso- och sjukvårdspersonal.

Frågor angående rekommendationen ställs till info@equalis.se

Bakgrund

Equalis expertgrupp för läkemedel och toxikologi arbetar för nationell harmonisering inom drogtestning. Vi har tidigare föreslagit gemensamma gränsvärden vid urinanalys av de fem vanligaste missbruksmedlen [1]. Nu fortsätter vi arbetet med harmonisering av rutiner vid beställning och svarsrapportering av narkotikaanalyser i urinprov. Idag görs detta på olika sätt i landet och det finns därför risk att användare misstolkar resultaten.

Nedan följer en rekommendation på åtgärder vid beställning och svarsrapportering.

Rekommendation

	Rekommendation	Referens
<i>Beställning</i>		
Analysnamn för beställning på remissen ¹⁾	U-Amfetaminer alt. U-Amfetaminer / Ecstasy U-Ecstasy U-Bensodiazepiner U-Buprenorfin U-Dextropropoxifen U-Cannabis U-Kokain U-LSD U-Metadon U-Opiater U-Tramadol	[2-4]
<i>Svarsrapportering (enhetlig terminologi)</i>		
Gränsvärde för analysen	Gränsvärdet bör alltid anges i svaret.	[5-6]
Ordet Gränsvärde/Cut-off/Tröskelvärde/Brytpunkt/Gränsnivå?	Gränsvärde	[1,2,4,7]
Ordet Screening eller Sällning?	Screening	[1, 2, 8]

Expertgruppen för Läkemedel och toxicologi

Forts. rekommendation

Terminologi vid rapportering av resultat	<i>Negativ / Positiv</i> (både vid screening och verifikation). Kvantitativ koncentration vid positivt verifikationsresultat ¹⁾	[6, 8]
Svarsutlämning av U-Kreatinin	U-Kreatinin bör alltid mätas och anges i svaret – tillsammans med varje provsvar. Svar bör även lämnas ut vid värde < 2,0 mmol/L, tillsammans med en svarskommentar. Exempel på svarskommentar vid < 2,0 mmol/L: <u>< 2,0 ner till 0,5 mmol/L:</u> <i>Överväg förnyad provtagning vid negativa resultat när U-kreatinin är mindre än 2,0 mmol/L, eftersom dessa resultat är osäkra.</i> <u>< 0,5 mmol/L:</u> <i>U-Kreatinin är mindre än 0,5 mmol/L och urinens äkthet kan ifrågasättas. Överväg förnyad provtagning.</i>	[1, 4, 6]
Enhet	µg/L ¹⁾	[2-4]
Verifikation av positiva screeningresultat?	<u>Drogtester inom vård och behandling:</u> Positiva screeningresultat bör verifieras. Beställare kan dock själv avgöra om provet ska verifieras eller inte (genom avtal, på remissen eller genom kontakt med laboratoriet). Begränsningen i screeningsresultatets giltighet måste tydligt anges i laboratoriets information till kunderna. <u>Drogtester i arbetslivet:</u> Inom drogtester i arbetslivet ska alltid ett positivt resultat från screeningen verifieras.	[5] [6]
Kvantitativa eller kvalitativa analysvar vid verifikation?	Kvantitativa ¹⁾	[1, 6]
Uträknad kvot mot kreatinin i analysvaret?	Uträknad kvot mot kreatinin bör alltid anges i analysvaret vid verifikation av cannabis.	[2]

¹⁾ Analyser som ingår i Equalis kvalitetssäkringsprogram 020 och 022 "Missbruksanalyser"

*) Medverkande i tidigare version av detta dokument: Olof Beck och Anders Elmgren.

Referenser

- Hansson T, Helander A, Beck O, Elmgren A, Kugelberg F, Kronstrand R. Enhetliga analyser av narkotika i urin krävs för rättssäkerheten. Läkartidningen, 2015;112:1671-85.
- Nationell enkätundersökning, Equalis 2016-11-10.
- Minnesanteckningar gruppdiskussion användarmöte Läkemedel o toxicologi, 2017-03-24, Equalis.
- Minnesanteckningar gruppdiskussion användarmöte Läkemedel o toxicologi, 2018-03-23, Equalis.
- Equalis. S015 Rekommendation för provtagning, analytisk undersökning och svarsrapportering vid drogtestning i urin (v2.3). <https://www.equalis.se/sv/produkter-tjanster/kunskapsstod/rekommendationer/>
- EWDTs. European Guidelines for Workplace Drug Testing in Urine 2022-10 Version 3.0 FINAL <http://www.ewdts.org/data/uploads/documents/2022-10-ewdts-guidelines-urine-final.pdf>
- Utvärdering av metoder i hälso- och sjukvården och insatser i socialtjänsten. SBU's handbok. Bilaga 10 – Statistiska begrepp i medicinska utvärderingar. Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU). 3.e upplagan. Mars 2017. <http://www.sbu.se/sv/var-metod/>
- Narkotikaanalyser. Swedac doc 01:37, utgåva 9. <https://www.swedac.se>.